

12. 7. 2018

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Když to mají rodiče za dětmi daleko

Ve svém nedávném nálezu se Ústavní soud věnoval problematice, kterou obecné soudy řeší velmi často, a to styku jednoho z rodičů s dětmi na větší vzdálenost. Jednalo se o nález zamítavý, kdy Ústavní soud neshledal, že by bylo zasazeno do základních práv stěžovatele - otce nezletilých dětí.

Nezletilé děti stěžovatele byly po rozpadu manželství rozsudkem Okresního soudu v Břeclavi svěřeny do péče matky a stěžovateli byla uložena povinnost platit na ně výživné a dále byl upraven styk stěžovatele s dětmi. Ústavní stížností napadeným rozsudkem Krajského soudu v Brně byly děti ponechány v péči matky a výrok o styku stěžovatele s dětmi byl pouze lehce pozměněn. Stěžovatel v řízení před obecnými soudy marně požadoval nařízení střídavé péče. V ústavní stížnosti pak namítal, že dle jeho názoru nejsou dány žádné překážky, které by jejímu zavedení bránily. Takovou překážkou podle něj není ani nevhodná komunikace mezi rodiči, ani vzdálenost mezi jejich bydlišti (matka se s dětmi odstěhovala ze společné domácnosti do místa vzdáleného téměř 200 kilometrů). Za nespravedlivé pak stěžovatel považuje i to, že k předání a převzetí dětí má docházet vždy v bydlišti matky. Veškeré náklady s tím spojené tak nese stěžovatel.

Ústavní soud dospěl k závěru, že ústavní stížnost není důvodná. Z napadeného rozsudku krajského soudu vyplývá, že tento se podrobně zabýval komplikovanými vztahy mezi rodiči nezletilých, načež uzavřel, že v projednávané věci nejsou dány podmínky pro nařízení střídavé péče. Nadto krajský soud při rozhodování o výši výživného zohlednil i velmi vysoké náklady otce na dojíždění za nezletilými dětmi. Rovněž přihlédl k tomu, že naposledy rodinnou domácnost vedli rodiče v současném bydlišti otce, odkud se matka s dětmi odstěhovala, což podle soudu snižuje možnosti a schopnosti stěžovatele k plnění výživného.

Nad rámec nezbytného odůvodnění svého nálezu se Ústavní soud obecněji věnoval možnostem řešení případů, kdy po svěřením dítěte do péče jednomu z rodičů se ten i s dítětem odstěhuje z původního místa bydliště. Druhý z rodičů (společně i s dítětem), jemuž dítě nebylo svěřeno do péče, se pak dostává do slabšího postavení a nezbývá mu, než přistoupit na faktickou situaci vyvolanou prvním rodičem, kterou nemohl ovlivnit.

Pokud již dojde k tomu, že rodič, jemuž bylo dítě svěřeno do péče, se odstěhuje do větší vzdálenosti z původního místa bydliště, obecné soudy nemohou ponechat tento aspekt stranou a musí jej zohlednit ve svém rozhodování o úpravě styku či vyživovací povinnosti. Ústavní soud si je vědom toho, že tento požadavek na judikaturu obecných soudů představuje určité novum. Z toho důvodu provedl analýzu právní úpravy a soudní praxe v některých velkých státech Evropy, přičemž bez zajímavosti není ani právní úprava užívaná ve Spojených státech amerických. Z provedené analýzy vyplynulo, že právní úprava je, obdobně jako v České republice, poněkud vágní. O to více se lze setkat s důrazem na tzv. soudcovské nalézání práva (podrobná mezinárodní komparace viz body 24 až 30 nálezu).

Ústavní soud v minulosti ve svém usnesení sp. zn. IV. ÚS 197/14 (text usnesení je dostupný [>>> zde](#)) uzavřel, že náklady spojené se stykem nemohou být kladeny k tíži jen jednoho z rodičů. Pokud musí rodič za účelem styku s dítětem překonat větší vzdálenost, je „fér“, aby negativa s tímto spojená nesli rovnoměrně oba rodiče. Zpravidla nejde „jen“ o finanční stránku věci, ale také o čas a energii, kterou musí druhý rodič na realizaci styku vynaložit.

V zájmu rovnoměrného vyvážení překážek, spojených s realizací styku dítěte s rodičem na větší

vzdálenost, považuje Ústavní soud za vhodné, aby tyto byly přeneseny částečně i na rodiče, jemuž bylo dítě svěřeno do péče. Z toho důvodu by obecné soudy měly s přihlédnutím k usnesení Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 955/15 (text usnesení je dostupný zde: <https://bit.ly/2M3mugb>) postupovat při rozvržení povinností spojených se stykem minimálně tak, aby rodič, jemuž byly děti svěřeny do péče, byl povinen předat dítě ke styku v místě bydliště druhého rodiče nebo v místě, na němž se rodiče dohodnou. Oproti tomu by druhému rodiči vznikala povinnost předat dítě po ukončení styku rodiči, jemuž bylo dítě svěřeno do péče v místě jeho bydliště. Ústavní soud má za to, že uvedeným (a obecnými soudy používaným) postupem budou výše zmíněná negativa spojená s realizací styku rovnoměrně rozvržena mezi oba rodiče. Další výhodou takového postupu je to, že oba rodiče budou muset vynaložit na realizaci styku nejen přibližně stejnou finanční částku, ale rovněž budou muset na překonání vzdálenosti vynaložit svoji energii a čas, což u jiných řešení zohledněno není. Nutno přiznat, že zátěž kladená na samotné dítě se tímto nemění.

Zdaleka ne vždy lze však takový postup z objektivních důvodů aplikovat. V takovém případě by obecné soudy měly postupovat tak, aby alespoň zmírnily dopady do práv toho z rodičů, jehož práva jsou vznikem objektivní skutečnosti dotčena. Při hledání jisté rovnováhy práv rodičů při realizaci styku dítěte a toho rodiče, jemuž dítě nebylo svěřeno do výchovy, by se tak obecné soudy měly zabývat náklady cestovního a dobou nutnou k překonání vzdálenosti mezi původním a stávajícím bydlištěm nezletilých. Ústavní soud si je vědom toho, že co může být považováno za spravedlivé v jednom případě, nemusí být takto nahlíženo i v případě jiném. Škála životních situací, jež musí obecné soudy rozhodovat, je prakticky nevyčerpatelná a je především na nich, jak v té které věci a s přihlédnutím k jedinečným okolnostem případu situaci posoudí. Měly by se však snažit nalézt řešení, které přispěje k rozložení zátěže spojené s rozdělením rodiny.

Úplné znění nálezu je k dispozici >>> [zde](#).

JUDr. Tomáš Lichovník,
soudce Ústavního soudu

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Dokazování negativních skutečností ve sporném řízení](#)
- [Neoprávněný odběr elektřiny - překvapení vlastníka?](#)
- [Rodič u dítěte v nemocnici: právo na přítomnost neznamená bez dalšího právo na přespání na jip/jirp](#)
- [Pokuta za švarcsystém kurýrů Rohlíku potvrzena Ústavním soudem](#)
- [Metropolitní plán schválen. Je Váš projekt v bezpečí?](#)
- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)
- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-commerce?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Bezpečnostní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)
- [Nefungující rozsah péče o dítě. Cesta přes využití terapie a dalších opatření podle ustanovení §](#)

503 zákona o zvláštních řízeních soudních

- De iure traktor, de facto nákladní vozidlo, už ne tolik výhodná dualita